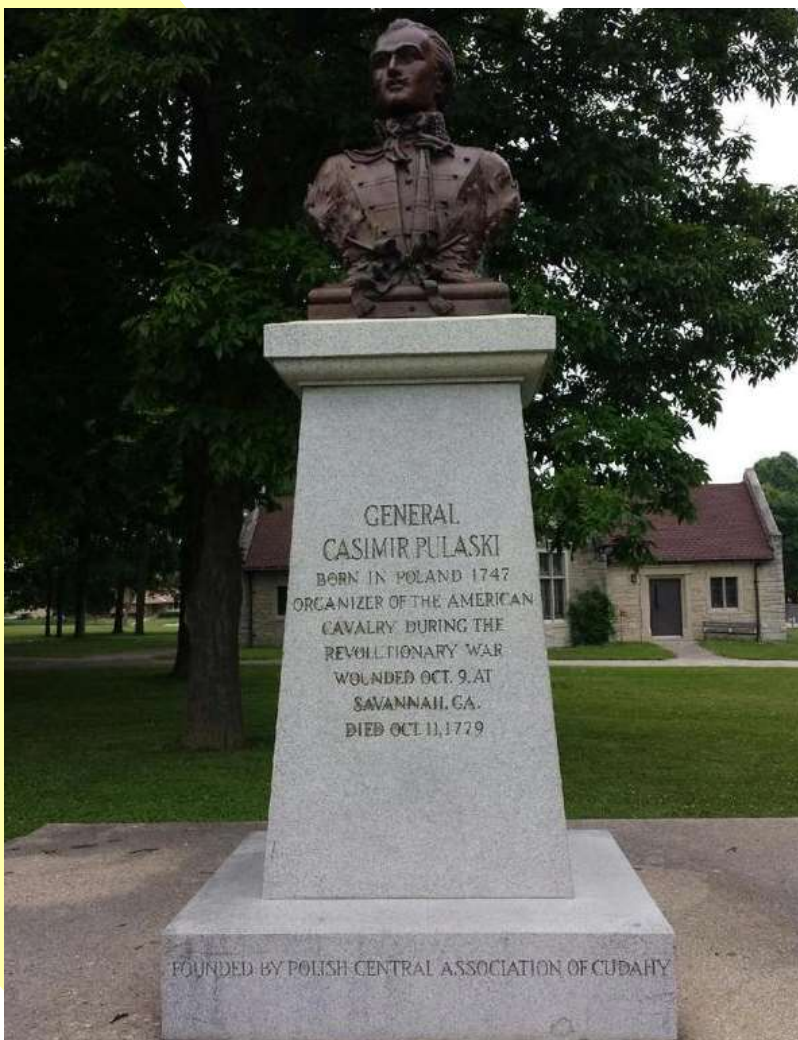

TYPY POMNIKÓW

POPIERSIE

Popiersie – w rzeźbie i malarstwie portretowym półpostać, przedstawienie modelu w ujęciu do ramion.

¹ Popiersie Kazimierza Pułaskiego w Cudahy (USA)

autor: Józef Aszklar

data odsłonięcia: 5 czerwca 1932

materiał: brąz i szary granit

„Kazimierz Pułaski jest bohaterem narodowym w Stanach Zjednoczonych ze względu na bohaterski udział w wojnie o niepodległość w latach 1777–79. Zmarł w wyniku obrażeń odniesionych w bitwie pod Savannah, gdzie uważa się, że został pochowany. Dla uczczenia pamięci bohatera senat amerykański w 1929 ustanowił 11 października Dniem Pamięci Generała Pułaskiego. Cudahy znajduje się niewielkiej odległości od Milwaukee, jednego z większych ośrodków skupiających społeczność polską w Stanach Zjednoczonych.

Zaprojektowane przez Aszklara popiersie zostało odlane w brązie w Berlinie i przetransportowane do Cudahy, gdzie ustawiono je w centralnym punkcie Pulaski Park. W pomniku umieszczono kapsułę czasu z materiałami dokumentującymi wydarzenia z historii Polski i Stanów Zjednoczonych².

¹ Źródło foto: <https://photobucket.com/gallery/user/bsczar1/media/cGF0aDovQ2FzaW1pciBQdWxhc2tpLmpwZw==/?ref=> [dostęp dn. 10.03.2019]

² Janiszewska A., *Cudahy, Popiersie Kazimierza Pułaskiego* <http://polonica.gov.pl/pages/pl/polonik.php?id=160&name=cudahy-popiersie-kazimierza-pulaskiego> [dostęp dn. 10.03.2019]

POSAŁG

Posąg (także statua) – pełnofigurowa rzeźba przedstawiająca człowieka, rzadziej zwierzę. Ustawiana na postumencie, czasem w niszy.

³ Pomnik Adama Mickiewicza w Burbiszkach (Litwa)

autor: Kazimierz Ulański

data powstania: 1911

fundator: Michał Bażeński

„W Burbiszkach znajduje się dawny zespół dworski należący od XIV wieku do rodziny Bażeńskich. Byli oni właścicielami Burbiszek do 1941 roku.

Ostatni spadkobierca - Adam Bażeński (1923-2007) syn Michała Bażeńskiego - przekazał majątek 1991 na cele kulturalne (...).

Dwór Bażeńskich był na przełomie XIX i XX wieku ośrodkiem kultury oraz miejscem spotkań intelektualistów i artystów (...).

Powierzchnia zespołu dworskiego rozciąga się na obszarze 28 ha. Na terenie parku, poza pomnikiem Adama Mickiewicza, znajduje się statua Matki Boskiej oraz pomnik Wielkiego Księcia Litewskiego Witolda”⁴.

³ Źródło foto: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Burbiszki_\(Litwa\)#/media/File:Burbiszki_Mickiewicz.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Burbiszki_(Litwa)#/media/File:Burbiszki_Mickiewicz.jpg) [dostęp dn. 10.03.2019]

⁴ Informacje ze strony: <http://baysen.de/burbiski.html> [dostęp dn. 10.03.2019]

POMNIK KONNY

Pomnik konny – przedstawienie postaci ludzkiej na koniu.

⁵ Pomnik konny Tadeusza Kościuszki w Chicago (USA)

autor: Kazimierz Chodziński

odsłonięcie: 11 września 1904

materiał: brąz i granit

„Pomnik został zamówiony w 1886 r. przez polonijne Towarzystwo Kościuszkowskie (Kosciuszko Society) z Chicago i ufundowany ze składek, w tym również od Ignacego J. Paderewskiego. Został zaprojektowany przez polskiego rzeźbiarza, Kazimierza Chodzińskiego (...). W 1904 pomnik Kościuszki został ustawiony w Humboldt Park i stał się ważnym punktem dla życia chicagowskiej polonii. W 1915 r. na jego tle Paderewski wygłosił pierwsze przemówienie skierowane do rodaków mieszkających w Stanach, wzywające do działań na rzecz wyzwolenia Polski. Od momentu powstania, pomnik wyznaczał punkt docelowy parady z okazji obchodów Konstytucji 3 Maja. W 1978 (...) pomnik został przeniesiony do Burnham Park. Organizacje, które zebrały wówczas fundusze na jego konserwację i przeniesienie – Związek Narodowy Polski, Zjednoczenie Polskie Rzymsko-Katolickie i Związek Polek – umieściły pod pomnikiem kapsułę czasu, zawierającą dokumenty związane z historią Polski”⁶.

⁵ Źródło foto: https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Estatua_de_Tadeusz_Kosciuszko,_Chicago,_Illinois,_Estados_Unidos,_2012-10-20,_DD_01.jpg [dostęp dn. 10.03.2019]

⁶ Janiszewska A., *Chicago, Pomnik Tadeusza Kościuszki* <http://www.polonika.gov.pl/pages/pl/polonik.php?id=159&name=chicago-pomnik-tadeusza-kosciuszki> [dostęp dn. 10.03.2019]

TABLICA PAMIĄTKOWA

Tablica pamiątkowa – tablica wykonana dla upamiętnienia osoby lub zdarzenia historycznego. Tablice pamiątkowe mogą być wykonane z różnych materiałów, np. z metalu, kamienia, szkła lub innych materiałów trwałych i odpornych na działanie czynników atmosferycznych.

⁷ Tablica ufundowana dla uczczenia pamięci polskich żołnierzy internowanych w Szwajcarii podczas II wojny światowej w Rapperswil (Szwajcaria)

data odsłonięcia: 22 czerwca 1980

Muzeum Polskie w Rapperswilu „dokumentuje wielowiekową historię związków polsko-szwajcarskich, działalność Szwajcarów w Polsce i Polaków w Szwajcarii. Przedstawia polską kulturę i historię, tradycje walk Polaków o wolność i wiarę aż po historię ruchu Solidarności i odzyskania wolności w roku 1989. (...) Oprócz galerii malarstwa przedstawiony jest wkład Polaków w kulturę materialną i duchową Szwajcarii. Muzeum organizuje regularnie koncerty, wieczory autorskie i konferencje”⁸.

⁷ Źródło foto: https://pl.wikipedia.org/wiki/Muzeum_Polskie_w_Rapperswilu#/media/File:Rapperswil_-_Schloss_-_Kr%C3%A4utergarten_%26_Polnisches_Gartendenkmal_2011-08-06_15-02-42_ShiftN2.jpg [dostęp dn. 10.03.2019]

⁸ <https://polenmuseum.ch/pl/muzeum> [dostęp dn. 10.03.2019]

KAMIEŃ PAMIĄTKOWY

Kamień pamiątkowy – rodzaj pomnika, w którym główną rolę odgrywa blok kamienny (często jedynie wstępnie obrobiony, noszący ślady wyrąbywania w kamieniołomie), posadowiony na cokole, bądź na ławie fundamentowej (rzadziej bezpośrednio na ziemi). Kamienie pamiątkowe są wzbogacane warstwą tekstową poprzez rycie napisów, bądź umieszczanie na swoim licu tablic, najczęściej kamiennych (ew. metalowych), z napisem dedykacyjnym.

⁹ **Kamień Sołowiecki w Moskwie (Rosja)**

projekt: Siergiej Ignatiewicz Smirnow Wiktor Jewgieniewicz Korsi
data odsłonięcia: 30 października 1990

Pomnik powstał dzięki staraniom Stowarzyszenie Memoriał, będącego jedną z organizacji pozarządowych działających w Rosji. Stanowi on upamiętnienie ofiar represji politycznych jakie miały miejsce w Związku Radzieckim.

⁹ Źródło foto: https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Solovetsky_Stone_-_Moscow.jpg [dostęp dn. 10.03.2019]

ŁAWECZKA PAMIĄTKOWA

Ławeczka pamiątkowa – rodzaj pomnika, będącego współczesną odpowiedzią na przedstawianie postaci na cokołach czy kolumnach. Osoba przedstawiona jest w pozie swobodnej, zasiadając na ławce, często wykonująca charakterystyczne dla siebie czynności: pisanie pamiętnika, czytanie gazety czy chociażby głaskanie pupila. Typ pomnika coraz częściej wykorzystywany w przestrzeni miejskiej.

¹⁰ Ławeczka Fryderyka Chopina w Hawanie (Kuba)

projekt: Adam Myjak

data odsłonięcia: 11 grudnia 2010

Pomnik był jednym z projektów wykonanych na obchody Roku Chopinowskiego w 2010 roku.

¹⁰ Źródło foto: <https://hawana.msz.gov.pl/pl/c/MOBILE/aktualnosci/archiwum/> [dostęp dn. 10.03.2019]

OBELISK

Obelisk – pomnik w formie wysokiego, smukłego słupa, najczęściej o czworobocznej podstawie.

¹¹ **Pomnik bitwy pod Hodowem (Ukraina)**

fundator: Jan III Sobieski

data powstania: 1695

„11 czerwca 1694 r. , podczas bezprecedensowej w historii wojskowości Rzeczypospolitej bitwy pod Hodowem, garstka polskich obrońców - siedem chorągwi husarii i pancernych w sile około 400 ludzi - skutecznie odparła najazd sił tatarskich w liczbie około 40 tys. ludzi. Miejsce bitwy upamiętnia obelisk ufundowany przez króla Jana III Sobieskiego w 1695 r. (...) W 320 rocznicę bitwy, możliwa stała się renowacja hodowskiego pomnika. Przeprowadziła ją Fundacja MOSTY we współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ambasadą RP w Kijowie i Konsulatem Generalnym RP w Łucku. Prace konserwatorskie przeprowadził zespół pod kierunkiem prof. dr hab. Janusza Smazy (...)”¹².

¹¹ Źródło foto: <https://dzieje.pl/ochrona-zabytkow/pomnik-bitwy-pod-hodowem> [dostęp dn. 10.03.2019]

¹² Michał Falkowski, *Pomnik bitwy pod Hodowem*
<https://dzieje.pl/ochrona-zabytkow/pomnik-bitwy-pod-hodowem> [dostęp dn. 10.03.2019]

